

Nr 24

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överlåtelse av kronan tillhörig egendom; given Stockholms slott den 5 februari 1965.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen hemställs om riksdagens bemyndigande att godkänna ett av vattenfallsstyrelsen ingånget avtal rörande försäljning av mark i Trollhättan. Vidare begärs riksdagens bemyndigande att godkänna ett avtal mellan vattenfallsstyrelsen och Motala stad rörande överlåtelse av aktier i Motala Ströms Kraft Aktiebolag till staden.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 5 februari 1965.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, fråga om *övertåtelse av viss kronan tillhörig egendom* och anför.

1.

Vattenfallsstyrelsen (skr. 27/11 1964) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Trollhättans stad den 10 och den 27 november 1964 ingånget köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskillning av 2,5 milj. kr. till staden överlåter den kronan tillhöriga mark i Trollhättan som är belägen mellan Bergslagernas järnväg, Nossebrobanan och stadsgränsen mot Gärdhems socken. Områdets storlek är ca 66 ha. Av köpeskillningen skall 500 000 kr. erläggas den 1 juli 1965 och 500 000 kr. varje följande 1 juli, intill dess hela köpeskillningen är gulden. Ett område om ca 2 000 m² har undantagits från försäljningen. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Den överlåtna marken, som omfattar Håjums gård, består till ungefär lika delar av ängsmark, åkermark och skogsmark. Området är förhållandevis centralt beläget. Trollhättans stad erhåller genom förvärvet lämplig mark för industriändamål.

Byggnadsstyrelsen har meddelat, att något behov av området för statsförvaltningens del ej föreligger.

Lantbruksnämnden i Älvsborgs län har inte någon erinran mot försäljningen.

Stadsfullmäktige i Trollhättan har den 29 oktober 1964 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av vattenfallsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t godkänna det av vattenfallsstyrelsen ingångna avtalet med Trollhättans stad om överlåtelse till staden av viss mark i Trollhättan.

2.

Vattenfallsstyrelsen (skr. 24/11 1964) har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte godkänna ett konsortialavtal mellan styrelsen och Motala stad, som innebär bl. a. överlåtelse till staden av aktier i Motala Ströms Kraft Aktiebolag.

Motala Ströms Kraft Aktiebolag, vars samtliga aktier är registrerade på Kungl. Maj:t och kronan och förvaltas av vattenfallsstyrelsen, förvärvades år 1930 för en köpeskilling av 3 731 730 kr. sedan Kungl. Maj:t med riksdagens bemyndigande godkänt ett mellan vattenfallsstyrelsen och vissa aktieägare upprättat avtal (prop. 1930:182, SU 107, rskr 191). Bolaget har f. n. ett aktiekapital på 2 347 000 kr. Anläggningarna — exklusive Borensbergs kraftstation — uppskattas ha ett tekniskt värde av ca 45 milj. kr.

Då bolaget vid tidpunkten för statens förvärv av aktierna bedrev även verksamhet utan anknytning till elektrisk kraftdistribution beslöts att bolaget tills vidare skulle bestå för att möjliggöra en från ekonomisk synpunkt fördelaktig avveckling av dessa rörelsegrenar. Denna avveckling är sedan länge genomförd men bolaget har av olika skäl inte likviderats. Bolaget distribuerar elektrisk kraft i delar av Östergötlands och Örebro län, bl. a. i Motala stad. Huvuddelen av kraften köps från statens vattenfallsverks lokalförvaltning, Motala kraftverk.

Bolagets distribution inom Motala stad har reglerats genom särskilda kontrakt mellan staden och bolaget. Enligt gällande kontrakt har bolaget ensamrätt till eldistribution inom stadens område mot att bolaget bl. a. erlägger s. k. koncessionsavgift till staden. Denna avgift har under åren 1960—1963 uppgått till resp. 343 000, 356 000, 380 000 och 405 000 kr. Vidare stipuleras rätt för staden att med tre års varsel säga upp kontraktet, varvid staden är skyldig att med vissa undantag lösa in bolagets inom stadens område belägna anläggningar.

Vattenfallsstyrelsen framhåller att det från bolagets och därmed även styrelsens synpunkt är av intresse att bolaget även i fortsättningen får handha distributionen i Motala, eftersom denna utgör en betydande del av bolagets totala distributionsverksamhet. Motala stad är å sin sida angelägen att få större inflytande över verksamheten. Förhandlingar om den framtida formen för eldistributionen inom staden har därför sedan någon tid förts. De har resulterat i dels ett konsortialavtal mellan vattenfallsstyrelsen och staden, dels ett kontrakt mellan bolaget och staden. Såväl avtalet som kontraktet gäller t. o. m. utgången av år 1979.

Konsortialavtalet — som slutits med förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande — innebär att vattenfallsstyrelsen till staden under perioden

1965—1979 årligen överlåter en procent av aktierna i Motala Ströms Kraft Aktiebolag, vilket innebär att staden vid periodens slut kommer att inneha 15 procent av bolagets aktiekapital. Köpeskillingen skall erläggas genom att staden till styrelsen betalar den koncessionsavgift — i kontraktet fastställd till mellan 350 000 och 450 000 kr. om året — som staden erhåller från bolaget under perioden i fråga. Efter periodens utgång skall koncessionsavgiften upphöra. Enligt avtalet skall vidare vissa ändringar företas i bolagsordningen. Dessa innebär bl. a. att en ledamot av styrelsen och en revisor jämte suppleanter för dessa skall utses av drätselkammaren i Motala. Rätt stadgas för staden att fr. o. m. år 1980 lösa in bolagets distributionsanläggningar inom stadens nuvarande område, exklusive ledningarna till de största industrierna, efter anläggningarnas verkliga värde vid inlösningstillfället. Som dellikvid för löseskillingen skall staden därvid använda sin aktiepost i bolaget. Beträffande avtalets övriga bestämmelser torde få hänvisas till handlingarna.

Enligt vattenfallsstyrelsen medför den träffade överenskommelsen för styrelsen flera fördelar, samtidigt som den tillgodoser Motala stads och Motala Ströms Kraft Aktiebolags vitala distributionsintressen. Samgåendet med staden i ett gemensamt ägt distributionsbolag är ett exempel på hur råkraftleverantörens intresse kan samordnas med de lokala intressena i de nu över hela landet aktuella distributionsfrågorna. Vattenfallsverkets råkraftleverans till staden säkras för avsevärd tid framöver och verkets engagemang i stadsdistributionen gör det möjligt att indirekt i någon mån påverka stadselverkens taxepolitik.

Riksrevisionsverket har ej något att erinra mot bifall till vattenfallsstyrelsens framställning.

Stadsfullmäktige i Motala har den 16 december 1964 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Departementschefen

Motala Ströms Kraft Aktiebolag, som distribuerar elektrisk kraft i delar av Östergötlands och Örebro län, övertogs efter beslut vid 1930 års riksdag av vattenfallsstyrelsen. Bolaget har sedan dess kvarstått såsom ett fristående företag. En betydande del av bolagets detaljdistribution äger rum inom Motala stad.

Förhållandet till staden har reglerats genom kontrakt, som ger staden rätt att lösa in anläggningarna och att uppbära en årlig s. k. koncessionsavgift av bolaget. Motala stad har emellertid önskat få ett mera direkt inflytande över bolagets verksamhet inom staden. Med anledning härav har efter förhandlingar ett konsortialavtal ingåtts mellan staden och vattenfallsstyrelsen. Avtalet innebär i korthet att styrelsen till staden under en femtonårsperiod årligen överlåter en procent av aktiekapitalet i bolaget. Som likvid

skall staden använda den koncessionsavgift som erläggs av bolaget till staden. Efter periodens slut skall koncessionsavgift inte utgå, men staden återfår då viss rätt till inlösen av anläggningarna inom dess område.

Vattenfallsstyrelsen anser överenskommelsen fördelaktig, bl. a. därigenom att distributionen till och inom Motala stad säkras samt att koncessionsavgiften avvecklas.

Jag delar vattenfallsstyrelsens uppfattning och tillstyrker att konsortialavtalet godkänns. Frågan torde såvitt avser aktieöverlåtelsen till Motala stad böra underställas riksdagen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t medge överlåtelse av aktier i Motala Ströms Kraft Aktiebolag i enlighet med det mellan vattenfallsstyrelsen och Motala stad ingångna konsortialavtalet.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Rolf Orrsten